Raadsvoorstel

Zaaknummer 1777299

Onderwerp: Zienswijze ontwerpjaarrekening 2025 en ontwerpprogrammabegroting 2027 Reinigingsdienst Waardlanden

Vergaderdatum raad: 2 juli 2026

Geheim: Nee
Steller: Yvonne Kokx/Jan Ottevanger
Portefeuillehouder: Wethouder Van Maanen

Beslispunten

1. Een zienswijze in te dienen op de ontwerpjaarrekening 2025 van Reinigingsdienst Waardlanden;
2. Een zienswijze in te dienen op de ontwerpprogrammabegroting 2027 en meerjarenbegroting 2028 - 2030 van Reinigingsdienst Waardlanden.

Voorgeschiedenis

De gemeente Vijfheerenlanden neemt sinds 1 juni 2019 deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de gemeenschappelijke regeling dient het bestuur van de GR ieder jaar de ontwerpjaarrekening en de ontwerpprogrammabegroting voor zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.

Inleiding

Onlangs heeft u van het bestuur van de GR Waardlanden de jaarrekening 2025 en de programmabegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 voor zienswijze ontvangen. Gemeenteraden hebben na ontvangst 12 weken de tijd om een zienswijze daarop in te dienen. Waardlanden verzoekt nu om een reactie voor 1 juli a.s. en aan Waardlanden is gecommuniceerd dat die termijn niet gehaald wordt.
Volgens de Wgr dient de jaarrekening van de GR Waardlanden binnen twee weken na de vaststelling, doch uiterlijk 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft, te zijn ingezonden naar Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. De begroting dient binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaand aan het jaar waarvoor deze geldt, aan Gedeputeerde Staten te worden toegezonden.

Beoogd effect

Uw raad in staat stellen uw kaderstellende en controlerende rol te vervullen door invloed uit te oefenen op het (financiële) beleid van de gemeenschappelijke regeling Waardlanden. Daarnaast is het beoogde effect een tijdige vaststelling van de jaarrekening 2025, de programmabegroting 2027 en meerjarenprogramma 2028-2030 door het bestuur van Reinigingsdienst Waardlanden en daarmee te voldoen aan de wettelijke verplichting.

Argumenten

1.1 Het kalenderjaar 2025 stond in het teken van stabilisatie en verder versterken van de organisatie.
Na de transitiejaren en na de doorvoering van allerlei maatregelen op basis van de in juni 2021 vastgestelde Strategienota 2021-2025 'Samen voor een afvalvrije en schone gemeente', is het afgelopen jaar gewerkt aan een solide basis voor de toekomst van Waardlanden. Tegelijkertijd zijn er opnieuw stappen gezet in het verminderen van restafval en het verbeteren van afvalscheiding.

1.2 Het resultaat wordt toegewezen aan de algemene reserve en daarmee gaat u akkoord in uw zienswijzebrief.
De jaarrekening 2025 sluit met een positief saldo van € 267.000 vóór mutaties in de reserves en € 342.000 na mutaties in de reserves. In de aanbiedingsbrief van de jaarrekening 2025 stelt het bestuur van Waardlanden voor het positieve resultaat toe te wijzen aan de algemene reserve. De weerstandsratio komt hiermee ultimo 2025 op 1,01 ('voldoende'). Een als voldoende gekwalificeerd weerstandsvermogen draagt bij aan een stabiele en gezonde financiële uitgangspositie. Daarom stemt u in met de resultaatbestemming en deze instemming is de aanleiding voor het indienen van een zienswijze op de jaarrekening.

1.3 Uit de jaarrekening blijkt dat de Nota reserves en voorzieningen Reinigingsdienst Waardlanden 2025 is vastgesteld.
In de zienswijzebrief op de jaarrekening 2024 en de begroting 2026 van 3 juli 2025 heeft uw raad geadviseerd om een nota reserves en voorzieningen op te stellen, zodat er duidelijke kaders voor de vorming en onttrekkingen van reserves en voorzieningen ontstaan. In februari 2026 heeft het bestuur van Waardlanden de Nota reserves en voorzieningen Reinigingsdienst Waardlanden 2025 vastgesteld.

2.1 Er is aanleiding voor het indienen van een zienswijze.
Zoals in de aanbiedingsbrief en de begroting beschreven, leiden stijgende personeelslasten, uitbreiding van de formatie, noodzakelijke ICT-investeringen, systeemvervanging en externe prijsontwikkelingen tot een forse stijging van de kosten.
Daarnaast zien we kansen om op termijn een demping van de stijging van het tarief te bewerkstelligen en is het daarom goed om gebruik te maken van uw recht op een zienswijze.

2.2 Het is belangrijk dat Waardlanden nu de basis op orde brengt.
Al in uw zienswijzebrief op de begroting 2026 heeft u aangegeven dat de basis op orde wat u betreft de prioriteit in 2026 voor Waardlanden was. De directie heeft nu geconstateerd dat dit nog niet het geval is en dat daarom een extra impuls nodig is in de vorm van formatie-uitbreiding en stijging van de inhuurcapaciteit.

Kanttekeningen

2.1 Optelsom leidt tot onvermijdelijke stijging van de kosten.
De hierboven genoemde externe ontwikkelingen leidt tot een onvermijdelijke stijging van de niet beïnvloedbare kosten van in totaal € 1.765.000. Daarnaast zorgen o.a. de salarislasten voor substantieel hogere lasten in de begroting. Per saldo stijgen de totale lasten voor Waardlanden 2027 met € 3.971.000 ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de meerjarenbegroting 2026-2029 van Waardlanden. Daardoor vindt er een stijging van het totale tarief van Waardlanden plaats van 12,2%.

Risicoparagraaf

2.1 Externe ontwikkelingen en onzekerheden hebben invloed op de financiële positie van Waardlanden.
Externe omstandigheden bepalen in hoge mate de financiële positie van Waardlanden. Wereldwijd is er onrust en dat heeft geleid tot grillige prijsontwikkelingen, vooral op het gebied van brandstof.

Deze hebben grote invloed op de kosten voor de afvalinzameling en transportkosten. Daarnaast ziet Waardlanden een structurele stijging in de personeelslasten. Ook schommelende grondstofprijzen en veranderende verwerkingskosten door afvalstoffenbelasting en CO_2-heffing blijven onzeker.

2.2 Het effect op de afvalstoffenheffing is nog onbekend.
Behalve het tarief van Waardlanden zijn er ook andere kosten met betrekking tot afval en grondstoffen die worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing. De hoogte van de heffing voor 2027 is afhankelijk van de ontwikkeling van alle kostenposten en het onderzoek waartoe u besloten heeft bij de vaststelling van de gemeentelijke begroting 2026 en dat in 2026 gehouden wordt. Het betreft een onderzoek naar de financiële en inhoudelijke uitgangspunten die worden gehanteerd bij de berekening van de afvalstoffenheffing. Daarnaast heeft u het besluit genomen om deze uitgangspunten te vergelijken met de uitgangspunten die door de andere Waardlanden aangesloten gemeenten worden gehanteerd.
De hoogte van de afvalstoffenheffing wordt uiteindelijk bekend bij de vaststelling van de afvalstoffenheffing in december 2026.

Kansen

2.1 De huidige Strategienota is geëvalueerd en voor een volgende stap om te komen tot een meer circulaire toekomst is een nieuwe regionale visie met een uitvoeringsplan gewenst.
De Strategienota 2021-2025 is met een jaar verlengd en geldt dus tot het einde van 2026. O.a. op basis van de gehouden evaluatie wordt er op dit moment gewerkt aan een nieuwe regionale visie op het gebied van afval- en grondstoffenbeleid voor de periode van 2027 tot 2034 om verdere stappen te zetten in de daling van de kilo's restafval. Deze regionale visie wordt naar verwachting in februari 2027 door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten vastgesteld.

2.2 Met deze doorontwikkeling krijgt Waardlanden de mogelijkheid om de basis van zijn bedrijfsvoering structureel op orde te brengen.
De directie van Waardlanden heeft aangegeven dat een verdere doorontwikkeling noodzakelijk is. Binnen de bedrijfsvoering is het nodig om de basis structureel op orde te brengen. Dit is uiterst essentieel om toekomstbestendig te blijven en te kunnen blijven voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

2.3 Kostenbesparingen en hierdoor een demping van de stijging van de afvalstoffenheffing zijn op termijn mogelijk.
De hierboven genoemde formatie-uitbreiding is een investering voor de langere termijn en er is op termijn sprake van kostenbeheersing. Daarom stellen wij voor in de zienswijze aan te geven dat u het effect van die kostenbesparingen in de meerjarenbegroting inzichtelijk gemaakt wil zien, zodat de verdere stijging van de afvalstoffenheffing gedempt kan worden.

Gevolgen voor mensen met een beperking

Dit voorstel betreft financiën en heeft geen directe gevolgen voor mensen met een beperking.

Betrokkenheid pers

Informeren via besluitenlijst.

Financiële paragraaf

Jaarrekening 2025
Met de toevoeging van het hele rekeningresultaat à € 342.000 aan de algemene reserve komt de ratio weerstandsvermogen op 1,01. Dit is keurig conform het besluit van het bestuur om te streven naar een weerstandsratio van 1.0, waarmee Waardlanden in de beoordelingstabel van de VNG in de categorie 'voldoende' valt.

Conceptbegroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030
De totale lasten, i.c. de afvalinzameling, de verwerking en de DVO's 2027 nemen toe met € 3.971.000 ten opzichte van de jaarschijf 2027 uit de meerjarenbegroting 2026-2029 Waardlanden. Dit heeft de volgende consequenties voor de tarieven die Waardlanden bij de deelnemende gemeenten in rekening brengt:

Het tarief voor afvalinzameling gaat van € 272,73 naar € 304,88;
Het tarief voor afvalverwerking gaat van € 84,45 naar € 95,87;
Het totale tarief gaat vervolgens van € 357,18 in 2026 naar € 400,76 in 2027. Een stijging van 12,2 %.

De bovenstaande tarieven maken deel uit van de tarieven van de gemeentelijke Afvalstoffen-heffing die de gemeente Vijfheerenlanden per aansluiting in rekening brengt bij zijn inwoners. De vertaling van het tarief naar een afvalstoffenheffing voor één- en meerpersoonshuishoudens vindt plaats bij de vaststelling van de heffingsverordening in december 2026. Behalve het tarief van Waardlanden worden ook andere zaken, zoals BTW, kwijtschelding en kosten voor straatvegen aan de afvalstoffenheffing toegerekend.

Participatieparagraaf

Er is geen betrokkenheid van inwoners en organisaties van toepassing, er verandert niets in de dienstverlening. Het effect op de afvalstoffenheffing wordt later bekend en gecommuniceerd via de publicatie van de heffingsverordening 2027.

Duurzaamheidsparagraaf

De jaarstukken 2025 en begroting 2027 beschrijven onder anderen hoe de beschikbare middelen door Waardlanden zijn en worden ingezet om de doelstelling van de gemeente Vijfheerenlanden, zoals vastgelegd in de Strategienota 2021-2025 'Samen voor een afvalvrije en schone gemeente', te realiseren.

Communicatieparagraaf

In overeenstemming met de wettelijke verplichting is een kennisgeving over de terinzagelegging van de (ontwerp)begroting gepubliceerd.

Uw reactie op de Jaarrekening 2025, de Begroting 2027 en de Meerjarenbegroting 2028-2030 maakt u schriftelijk kenbaar aan het bestuur van de GR Waardlanden via bijgevoegde zienswijzebrief.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Vijfheerenlanden,

de secretaris,

ValidSigned door Judith de Jonge
op 02-06-2026

W.J. (Judith) de Jonge

de burgemeester,

ValidSigned door Sjors Fröhlich
op 02-06-2026

S. (Sjors) Fröhlich

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief begroting 2027 gemeenteraden inzake zienswijze v2
2. Aanbiedingsbrief jaarrekening 2025 gemeenteraden inzake zienswijze
3. Concept Programmabegroting 2027 na bestuursvergadering 29-04-2026
4. Kennisgeving terinzagelegging ontwerp-begroting 2027 Waardlanden
5. Jaarrekening 2025 versie 17-04-2026
6. Zienswijze Vijfheerenlanden jaarrekening 2025 en begroting 2027 Waardlanden